

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzandók.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

Ingyen melléklet: a „Méhészeti Közlöny”

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,

(„Közművelődés” nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).

Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Hivatalos rész.

Meghívás az erdélyi gazdasági egylet közgyűlésére.

Az erdélyi gazdasági egylet különvéleménye a mezőgazd. érdekképviselő ügyében.

Tervezete az erdélyrészi gazd. egyletek organizatiojának. A kulturmérnöki intézmény jótékony hatása. Szabó József. A répa szaporítása magvetés nélkül E-s.

A nemes gyümölcsfa gyári elszaporításának ismertetése. Simonyi György.

Egyleti élet.

Az erd. gazd. egyl. állatteny. és kiállítási szakosztálya végreh. bizottságának márczius hó 14-én tartott ülése.

Rövid sajközlemények.

A földszinü magvak vetése. — Milyen trágyát kell alkalmazunk a gyümölcsfák trágyázására? — Az intenzív trágyázás hatása

Vegyesek.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot Erdélyben. — A mezőgazdasági érdekképviselő szervezésének kérdése. (Az előadói javaslat. — Az erdélyi-, a pestmegyei-, a vasmegyei gazdasági egyletek és Máday Izidor külön véleményei.) — A szövetséges nagygyűlés tanácskozása. — A papiros, mint építő anyag. — Mit vessünk kifagyott repce helyett? Hideg következtében zavarossá vált vörös borok kezelése. — Kedvezmény adás. — Építő anyagok fagy ellenállási képességének kipróbálása.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel kérjük lapunk t. barátait, a kik a folyó évre előfizetéseiket még be nem küldötték, hogy ezt mielőbb eszközölni sziveskedjenek; vagy a kik lapunkat ezen évben jártni nem kívánják, kérjük azt, a czimszalagra írott ily értelmű megjegyzéssel, visszaküldeni és ez által a további fölösleges költségtől megkímélni.

Együttal kérjük, hogy lapunkat ismeretkörükben ajánlani és részére új barátokat, előfizetőket szerezni sziveskedjenek, mert anyagi viszonyai erősbültével tehetjük ezt még tartalmasabbá.

Tisztelettel

az Erdélyi Gazda
kiadóhivatala.

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésre.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű

rendes közgyűlését

Kolozsvárt 1892. április hó 10-én — virágvasárnapján — délelőtt 10 órakor

fogja saját helyiségében (Belközép-utca 11-ik sz. gróf Mikó-féle ház, emelet) megtartani, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Közgyűlési napirend:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés az egylet 1891-ik évi működéséről.
3. Pénztári jelentés az egylet 1891-ik évi zárszámadásáról; ezzel kapcsolatosan.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1892-ik évi költségvetés megállapítása.
6. A múlt évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése.
7. Netáni javaslatok, indítványok.
8. Az igazgató-választmány előterjesztése az egyleti titkár véglegesítése iránt.
9. Kilépés és elhalálozás folytán megüresedett két igazgató választm. tagsági helynek, választás utján való betöltése.
10. A gyűlés bezárása.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1892. évi márczius hó 14-én tartott üléséből

Sz. Szakáts Péter
egyleti titkár.

Szabó József
egyleti elnök.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet különvéleménye

a mezőgazdasági érdekképviselő szervezése ügyében.

(A szövetségbe lépett gazdasági egyesületek 1892. évi április hó 4-én Budapesten tartandó nagygyűlése elé terjesztett munkát.)

Tisztelt Nagygyűlés!

Az országos magyar gazdasági egyesület által szerkesztett gazdasági érdekképviselői munkáltnban kifejezett elveket, általánosságban, a gazdasági ügy tekintetéből, helyeselni lehet. A megoldásnak oly módozatait azonban, a minők a javaslatban letéve vannak, nem lehet föltétlenül minden egyletnek elfogadnia, nem különösen az olyan gazd. egyletnek, mely — mint az Erdélyi Gazdasági Egylet is — nem egy kis körnek, nem egy megyének gazdasági ügyét szolgálták és szolgálják, hanem egy egész országrésznek me-

zőgazdasági és testvér gazdasági ágainak érdekeiben működtek évtizedek óta s működnek jelenleg is.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet a gazd. érdekképviselői javaslatot úgy a mint az „contemplálva van, el nem fogadhatja, mert ezáltal ezen gazd. egylet saját lételeméről s létjogosultságáról mondana le.

A javaslat ugyanis csak a szorosan körülírt területek érdekeinek képviselőit alakult gazdasági köröket és egyleteket veszi számba s juttat ezeknek szerepet, de a szélesebb körökre alakult egyleteket szerepükből kiejteni akarja. A javaslat XI. fejezetének 8. alineájában kimondja az ilyen, önállóságukat továbbra is fentartani kívánó egyletekre a végítéletet, mely szerint: „ha az ilyen egyletek átalakulni nem akarnának, alakulna helyettük azon megyében egy új egylet s ennek biztosítottván a hatáskör és a tekintélyes szubventio, csakhamar átvenné a régi egylet szerepét és megnyerné az egész vármegye gazdaközönséget a maga részére.”

Hogy ezen jóslat a Kolozsvárt székelő Erdélyi Gazdasági Egyletre nézve bekövetkezhezzék, nem látjuk valószínűnek és az egylet multjánál, szervezeténél, vagyónánál, működésénél fogva nem is kényszeríthető arra, hogy eddigi szerepét feladja.

Már a javaslat ama tervezete, hogy a gazdasági érdekképviselőt megyeileg és nem nagyobb kerületi szervezettel kívánja a központtal kapcsolatba hozni, megnehezíti az érintkezés és hivatalos administratio munkáját. Az összes megyei egyletekkel való érintkezés fentartására oly apparatus szükséges a központban, a mivel az orsz. gazd. egylet nem bír, de nem is bírhat. Sokkal helyesebbnek látszik előttünk az, hogy az ország egyes, geologiailag egyformán alakult s ily egyforma gazdálkodásra utalt részeinek ne 5—6 vagy több szószólója legyen, hanem egy vidéki vagy kerületi nagyobb egyesület, úgy mint pl. Szászországban is van. Ezen kerületi egylet képviselheti legjobban fölfelé és lefelé a gazdaság érdekeit s megkíméli a központot igen sok érintkezési s fölösleges dologi munkától.

Mindezek után, kivált Erdélyi Gazdasági Egyletünk szempontjából s ennek immár majdnem félszázados multjából merített tapasztalatoknál fogva, a gazdasági érdekképviselő szervezetébe, a kerületi képviselőt is szükségesnek és beillesztendőnek tarjuk.

Szükségesnek pedig azért, mert a mezőgazdasági érdekek képviselőit a csupán megyei tagoltság igen szűk, maga az országos képviselő pedig annyira tág és annyira általános

Mindennemű

mútrágya.

A magas kormány kezdeményezésre folytán alapított

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MÚTRÁGYA- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű mútrágyáit: esontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomas-salakot, chilialétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb mútrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosításul és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébet tér 9. sz. II. omelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

42 (7-52)

Thomas-salak.

jellegű, hogy a csak néhány megyére terjedő közös érdekek megoldását sem az egyik, sem a másik sikerrel nem eszközölhetné.

Szolgáljanak tájékoztatóul erre nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet életéből merített alább felsorolandó példák, amelyek — eltekintve attól, hogy ezen Gazdasági Egylet oly időben jött létre (1843-ban), a mikor az Országos Gazdasági Egyleten kívül Hazánkban más gazdasági egyesület nem létezett, — oly fontos közgazdasági jelentőségűek, hogy azokat még napjainkban sem lehet ignorálni.

Fölkarolta ez működési kerületében hazánk erdélyi részében — gyakorlati alapokon az összes gazdasági érdekeket.

Először is köztelket alapított, a melyről el-átta ezen országrész a legjobb — s kipróbálva levált — gyümölcs- és szőlőfajokkal, úgy hogy a Királyhágón innen (az erdélyi) részek e tekintetben, a Királyhágón túliakat évtizedekkel megelőzték.

Szaktudományi és irodalmi szempontból évkönyvet, majd hetilapot tartott és tart fenn, a melyek az általános gazdasági ismereteknek abban az időben egyedüli terjesztői voltak.

Tekintélyes jutalmakat tűzött ki saját alapjaiból, a mezőgazdasági különböző kérdések megoldására, így a többek közt, a mezőség befásítása érdekében, pályadíjjal jutalmazott szakmunkát íratott és másként is nagy hatással volt a fásítás terjesztésében.

Különös gondoskodása körébe vonta már akkor az állattenyésztés ügyét és már az ötvenes évek elején, Erdélyszerte, jutalomdíjakat osztott ki a legjobb tenyésztők s kivált a legjobb fejős tehének tenyésztőinek jutalmazására. Mely üdvös intézkedése hogy nem maradt gyümölcsözetlenül, fényesen igazolja az, hogy az erdélyi magyarfajta tehének tejelő képessége, egyéb jó tulajdonságaik mellett, a Királyhágón túliakat messze túl szárnyalja. Ezzel azonban nem elégedet meg, hanem tudva azt, hogy az állattenyésztésnek alapját a jó apaállatok képezik, impulzust adott a tordai bika nevelő telep létesítésére, a honnan Erdély állattenyésztői ebben szükségletüket kitűnő példányokkal fedezhetik. Azonban még ezzel sem látta az állattenyésztés terén föladatát megoldottnak. Gondoskodása kiterjedt a lótenyésztésre is és közbenjárásával segítette létrejönni a bilaki csikótelepet, a hová a remondának alkalmasnak látszó csikók fiatalon bevételnek s további fölnevelésük ott történik.

Továbbá tudva azt, hogy a mezőgazdasági kultúra fejlesztésének alapkövét a szakismeretek terjesztése képezi, impulzust adott arra, hogy ennek csarnokául a kolozsmonostori gazdasági tanintézet létesíttessék, a hol alapítása óta már közel 800 egyén nyert a gazdasági tudományokban oktatást és kiképezést s buzdításul a legjobb sikerrel végzett tanulót évről-évre, saját pénztárából, 100 forint ösztöndíjjal jutalmazza.

Ugyancsak ezen egylet által adott impulzus folytán létesült a nagyenyedi vinczellér-képezde, a hol annak létrejötte óta szakadatlanul gondoskodik két tanulónak képzéséről az által, hogy azok részére egyenként és évenként 150—150 frt ösztöndíjat adományoz.

Erdélyben a cukorrépa termelés ügyét fölkarolta és annak érdekében nagy anyagi áldozatokkal buzgalkodott; termeléséről saját költségén könyvet íratott és a különböző répa-fajokkal termelési kísérleteket eszközöltetett.

Birtokrendezési ügyben javaslatot adott, a minek köszönhető az 1880. évi XLV. t. cz. megalkotása, a mely az erdélyrészi tagosításokat megkönnyíti és elősegíti.

1873-ban Bécsben, 1878-ban Párisban, 1885-ben Budapesten az erdélyrészi gazdasági terményeket, saját nagy költségén bemutatta, az itteni termelési viszonyokat megismertette és képviselte.

1872. óta megindította Erdélyben a gazdasági vándor gyűléseket és eddig hat ciklusban, saját nagy anyagi áldozataival, Erdély gazdasági viszonyait ismertette; az ezek alkalmával rendezett kiállítások, szakelőadások és felolvasások által, módott nyújtott a gazdaság terén való okulásra, szóval az ismertek terjesztésére.

Nagy anyagi áldozatokkal segítette létrejönni állattenyésztési és kiállítási szakosztályát, melynek, az országban eddig egyedüli, állandó, tágas és kényelmes épületekkel bíró kiállítási helyisége van.

Az italmérési jog megváltásánál, ezen országrész különleges viszonyainak számba vételével, az érdekeltek jogainak védelmére hathatos és eredményes mozgalmat indított.

Gyümölcsészeti szakosztálya által, az erdélyi klíma alá a legajánlatosabb gyümölcsfajok termelésére tanácsos és példaadással szolgált s a gyümölcs fajok meghatározását eszközölte, valamint kijelölte azok közül a bornak való fajokat.

Az erdélyrészi földbirtok hitel szükségéről úgy kívánt gondoskodni, hogy kieszközölte, mikép a magyar jelzálog-bank Kolozsvárt képviselőseget (fiokot) létesítsen, a mely itt a hitel viszonyokra, évek óta, jótékony hatással van.

Hitel-egyletek, fogyasztási és értékesítési szövetkezetek létesítése ügyében, az utóbbi időben nagy munkásságot fejtett ki, ezek részére alapszabályokat szerkesztett és remélhető, hogy ebbeli munkássága sem leend eredménytelen.

A közigazgatási törvényjavaslat alkalmából a gazdasági felügyelő képesítése és a gazdasági szakoktatás érdekében, a képviselőházhoz fölterjesztést intézett.

Az erdélyi magyar fajta szarvasmarha fentartása és tiszta vérben való tovább tenyésztése érdekében — a mi ezen országrészre nézve nagy fontossággal bír — a földmívelési miniszterhez fölterjesztést intézett, mely kedvező eredményekben nyilvánul.

Az erdélyrészi összes gazdasági érdekek ügyében, a szakminiszter elnöklete alatt, a múlt évben, értekezletet tartott, mely több fontos ügy megoldását eredményezte.

Irodalmi szakosztálya utján eddig már 16 ezer, fontos gazdasági kérdéseket tárgyaló, népszerű olcsó füzetet adott ki és terjesztett el, a mi szintén nem csekély jelentőségű.

Az erdélyi részekben az urbériség megszűnté után még fenn levő kártalanítási igények lebonyolítása és kielégítése, valamint a birtokrendezés és tagosítás ügyében emlékiratokat szerkesztett és terjesztett föl legújabbban a szakminiszterhez.

De nem folytatjuk tovább ezen gazdasági egylet áldásos ténykedéseinek föl sorolását, mert az nagyon hosszúra vezetne és ezekből is látható és megítélhető, hogy ezen egylet munkálkodása olyan ügyek megoldása körül nyilvánult, a melyeket sem az egyes megyei gazdasági egyletek, sem pedig maga az országos gazdasági egylet hasonló megoldásra nem juttathattak volna hazarészünkben.

Mivel pedig nemcsak, hogy meg nem szűntek az okok, a melyek ezen egylet létrejöttének alapul szolgáltak, hanem azok a kor előhaladtával és az igények folytonos szaporodása s a mezőgazdaságnak ezzel párhuzamos fejlesztése szükségével még inkább megsokasodtak — és tekintettel kivált Erdélyrészünk különleges, de ebben a keretben egyöntetű s az anyaországtól nagy mértékben elütő, gazdasági viszonyaira; — még sokkal indokoltabb, mint valaha, hogy ezen gazdasági egylet fönmaradjon, miért létét föl nem áldozhatja.

Mindezek után, ha fölemlítjük még, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet 120 ezer forintot tevő olyan vagyonnal bír, a mely természeté és az egész erdélyt illető rendeltetésénél fogva célját meg nem változtathatja s a mely ennek létezését örök időkre biztosítja, könnyű belátni, hogy ezen egylet meg nem semmisülhet; minélfogva az új szervezetben helyet kell találnia. Sőt nem csupán ezen egylet szempontjából, hanem az országos érdekre való tekintettel, az érdekképviselőbe, a kerületi szerv fölvétele általánosan ajánlatosnak tartatik. E nélkül a műhézagos lenne, a mint fentebb kifejtett indokainkból kitetszik.

Olyan formán véljük ezt megoldhatónak, hogy az egyes hasonló gazdasági viszonyokkal bíró megyék egyletei kerületenként szövetkezze-

nek, esetleg azon az alapon, a melyet, az ide mellékelt tervezetben /, az Erdélyi Gazdasági Egylet kidolgozott és elfogadott. Az így megalakult megyei gazdasági egyletek szövetkezetei hozzatnának aztán szerves összeköttetésbe a központi szövetkezettel — az országos magyar gazdasági egyesülettel.

Ha mindez el nem fogadtatnék is, multunk és jelenünk kényszerit kinyilatkoztatni, hogy ezen egylet megtalálja a módot fönmaradását biztosítani és az eddigi, elvitázhatlanul áldásos hatással tovább működni.

Remélve azonban, hogy a t. nagygyűlés fent kifejtett indokainknál fogva, a netán megalkotandó új szervezetbe még akkor is beillesztendő az Erdélyi Gazdasági Egyletet, ha ennek mintájára országosan a kerületi szervek létre nem hoztatnának, már most ki kell jelentenünk, hogy a javaslatnak az érdekképviselőket illető minden részletét — a mennyiben a t. nagygyűlés által elfogadtatnának is — egyletünkre nézve el nem fogadhatjuk.

Nem fogadjuk el nevezetesen, hogy ezen gazdasági egylet igazgató választmányának a közgazgatási hivatalnokok, vagy bármely más nem választható egyének tagjai lehessenek és ennek vagyonára és működésére befolyást gyakoroljanak.

Nem fogadjuk el, hogy gazdasági egyletünk hivatalnokai ellen bármely rajta kívül álló hatóság vizsgálatot indíthasson, azok felfüggesztését, elmozdítását eszközölje és új választást rendelhessen el. Ezeknek gyakorlását az egylet továbbra is magának tartja fenn, kivéven azon netáni sajnós esetet, midőn feygelmi úgyról volna szó.

Híszzen az itt utóbb felsoroltak, mint a javaslatban ajánlottak, a gazdasági egyletek belételebe oly mérvű külső beavatkozásnak szolgálnának alapul, hogy azoknak autonómiájuk nemcsak hogy veszélyeztetve volna, hanem plane teljesen megsemmisülne, a mi semmi tekintetben kívánatosnak és üdvösnek nem tartható.

Épen ezek miatt, az Erdélyi Gazdasági Egylet nem csupán saját magára nézve, hanem a megyei gazdasági egyletekre nézve is károsoknak tartja a fentebb elősorolt javaslatoknak keresztül vételét, miért is azokat, hogy az ismétlést kerülje, további indokolás nélkül, elvetendőnek indítványozza.

A javaslat itt nem érintett pontjaihoz, Egyletünk a küldöttei által való hozzá szólás jogát fentartja magának.

Az előadottak fentartásával, a javaslat resolútiót módosítással, a következőkben van szerencsénk elfogadásra ajánlani:

1. Mondja ki a nagygyűlés, hogy a mezőgazdasági érdekképviselő állandó, az egész országra egyöntetűleg kiható szervezését, égető és sürgős szükségnek tartja.

2. A szervezést járdási, megyei, kerületi és országos fokozatban véli legcélszerűbbnek, a nagygyűlés által megállapított céloknek megfelelően.

3. A már létező és a szabad társulás alapján alakult egyesületeket, vagy ezek megszünténél, ugyancsak a szabad társulás elve szerint életre hívott új egyesületeket tartja az alapnak, melyen a szervezés eszközölnöd.

4. E végből szükségesnek tartja a nagygyűlés egy oly törvény alkotását, mely az egyesületek és gazdakörök alakításának módját, hatáskörét, jogait és kötelesegeit, a különböző fokozatok egymás közötti és a közigazgatás, nemkülönben a kormányhozi viszonyát egyöntetűen körül írja és anyagi helyzetüket biztosítja.

5. Az anyagi helyzet biztosításánál méltányos kérésnek tartja a nagygyűlés azt, hogy tekintettel a gazdaközönség által az állam pénzügyi egyensúlyának helyreállítására hozott s a társadalom többi osztályának terhehez arányítva óriási áldozatokra, a földadó 1%-ja, az érdekképviselőket állami szubvenzionálására, helyesebben az államgazdaság visszapótlására törvényileg biztosíttassék.

6. Kérje fel a nagygyűlés a földmívelési miniszter urat a fenti értelemben egy törvényja-

vaslat szerkesztésére, s annak, egy a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek közbejöttével megtartando ankett által eszközölt megvitátása után, a képviselőház elé terjesztésére.

7. E kérelem egy emlékirat alakjában küldötté adassék át a földmívelési miniszternek.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmányának Kolozsvárt, 1892. évi márczius hó 14-én tartott üléséből.

Szabó József s. k.
egyleti elnök.

Sz. Szakáts Péter s. k.
egyleti titkár.

Tervezete

az erdélyrészi gazdasági egyesületek organizatiojának,

az erdélyi gazdasági egyesület elvei szerint

1. Ugyanazon (megyei) gazdasági egyesületnek egy járásban lakó tagjai, mindenütt, a hol ez csak kivehető, — az „x... megyei gazdasági egyesület járási bizottsága” czímen — járási bizottsággá Corespondenz-Bureaux — alakulnak, járásuk sajátos érdekeinek előmozdítására és képviselésére.

2. A járási bizottságok maguknak elnököt és jegyzőt választanak s ez utóbbi egyszersmind a pénzügyeket is vezeti.

3. A járási bizottságok üléseit, tanácskozásait a szolgabírói székhelyen, vagy esetről-esetre megállapított más helyen tartják; az elnök különben felhatalmaztatik oda hívni össze a tagokat a tanácskozásra, a hová bizonyos esetekben szükségesnek tartja.

4. A községi lelkészek, jegyzők, gazdatisztek és az illető járásban lakó valamennyi arra való birtokos felszólítandó lenne, a járási bizottságok elnöksége és tagjai által, hogy a megyei gazdasági egyesület tagjai sorába lépjenek. Megengedhető, hogy esetleg több járási tag együttesen fizethessen egy tagdíjat, a hol kilátás van, hogy ugyanegy járásból többen lépnének a tagok sorába. Az ilyen tagok nem lennének választók és választhatók és együttesen élveznék egy egyleti tagnak járó kedvezményeket, például az egyleti lapot.

5. A járási bizottságok tanácskozásuk alapján óhajaikat és javaslataikat az illető (megyei) gazdasági egyesület igazgató-választmányának tudomására hozzák.

A Királyhágón inneni, tehát az erdélyi gazdasági egyesületeknek egy szövetségben kellene egyesülnök, közös érdekeik ápolására és megvédésére; ugyanezt kellene tenniök Dunán inneni, Dunán tül, Tiszán inneni és Tiszán tül egyesületeknek is.

Az erdélyi megyei gazdasági egyesületek felszólítandók az egyesülésre, valamint ezen javaslat 5 pontjára való hivatkozással — arra, hogy a járási bizottságokat még az esetben is alakítsák meg, ha ők maguk nem szövetszének. Ép ugy felhivandók az orsz. magyar gazdasági egyesület, nem különben a szövetségbe lépett valamennyi — és az összes többi megyei gazdasági egyesület, a többi kerületek megalakítására, kifejezésével annak, — hogy a társulás adja a több erőt, tehát ezen organizatio, a mezőgazdasági érdekképviselő szemponyjából kívánatos, azonban az egyeseknek, a szabad társulás elve alapján, önként való hozzájárulása óhajtatik.

Ez az öt szövetség pedig „Országos szövetség” egyesülne, melynek Budapest lenne a székhelye és a mely a gazdasági egyesületek mai szövetsége helyébe lépne az egész ország gazdasági viszonyainak megfelelő organizatioval, mely esetben céljának a mostani szövetséghez képest jobbra jobbra megfelelné.

4. Az erdélyi részek gazdasági egyesületei szervezete.

a) Mindazon esetekben, midőn valamennyi egyesületnek együttes fellépése kívánatosnak és szükségesnek mutatkozik, az egyes egyesületek javaslataikat, az erdélyrészi gazdasági egyesületek ezen szövetségéhez juttatják.

b) Ezen szövetség ügyeinek rendezésére, a szövetségbe álló valamennyi erdélyrészi gazdasági egyesület két képviselőt küldhet. Az egyes gazdasági egyesületeknek tetszésére hagyandó olyanokat is képviselőkül küldeni, kik nem laknak ugyan állandóan a gazdasági egyesület területén, ennek gazdasági viszonyait azonban alaposan kell ismernök.

c) A szövetség elnöke és ennek helyettese, a szövetség egyesületek képviselői által 3 évre választatik.

d) A magas kormányhoz intézendő folyamodványokat és egyéb iratokat, a szövetség elnöke, vagy ennek helyettese és jegyzője írja alá.

e) A szövetség jegyzője a szövetség címére beérkezett ügydarabokról külön jegyzéket vezet.

f) A szövetség üléseinek napja és napirendje, rendszeren 21 nappal előbb közlendő az egyesületekkel, a szövetszettek elnöke által.

g) Kivételesen, sürgős esetekben szükségessé vált tanácskozások ideje és napirendje, legalább 3-4 nappal, az ülés napja előtt, az egyesületek tudomására hozandó.

h) A szövetség az egyesületek autonómiáját nem érinti.

5. Az erdélyrészi szövetség minden esetben tagja leend a szövetségbe lépett gazdasági egyesületeknek és azok nagygyűléseire képviselőket küld. Ha pedig a magyarországi összes gazdasági egyesületek, javaslatunk szerint, szövetszettek alakítanak és ezekből a központi szövetség létre jönne, az ez által megalkotandó szervezet szerint fogunk eljárni.

6. Az itteni gazdasági egyesületek szövetszete készsággel fogja a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek működését támogatni; közölni fogja vele határozatait, óhajait és kérni fogja támogatását. Mindazon esetekben azonban, midőn a mezőgazdaság és állattenyésztés sajátos helyi érdekeiről van szó, önállóan fog fellépni és működni.

7. A szövetség költségeit közösen hordozzák a megyei gazdasági egyesületek.

A kulturmérnöki intézmény jótékony hatása.

A talajjavítás terén a magas kormány által 1879-től 1888-ig, 10 éven át, 641,000 frt. lett kiadva, és azóta is ezen kiadás fokozottan emeltetett. Ezen üdvös intézmény hatása, terjedése, a gazda közönség által fokozottabb igénybe vételének tekintetéből, leírom a nálam eszközölt rétöntözési miveletet; miután a gazdaközönség minden újabb mivelet iránt tartozkodó, és még akkor sem veszi kellő mérvben igénybe, a midőn azt minden díj nélkül teheti, a mint ez a kulturmérnöki intézmény által eszközölhető, melynél a tervezés, felügyelet és rendezésért semmit sem kell fizetni, csupán a munka vezetésével megbízott rétmester napi díjai fizetendők, a munka tartama alatt.

A királyhágón inneni rész a VII. kerület ügykörébe lett beosztva, Budapest székhelylyel, de az erdélyrészi földmívelési érdekeinkre kiváló gondosságot tanusító miniszter Gróf Bethlen András ó nagyméltósága által Kolozsvárra lett áthelyezve.

Sz. Fenesen a tagosítás az 1888-ik év tavaszán hajtattván végre, birtokomba egy 150 holdat tevő rét jutott, a Szamos és abból egy magas fagát által elvett malom árka között. Ezen rétnek a talaja kavicsos lévén, száraz években ugy a széna, mint kivált a sarju termése nagyon bizonytalan és némelykor szinte semmi sarju sem volt rajta, kivéven azon eseteket, midőn rendkívül vizek által el lett öntve. Ez okból én 1888-ban beadtam a kulturmérnökséghez a kérést, s még azon év őszén ki lett egy mérnök küldve az előleges felvétel végett. A reá következő télen a terv és költségvetés elkészült.

E szerint a jelzett egész rét területből egy előre 37—40 holdnak viz alá vétele 1200 frtra lett

előirányozva. Jóllehet ezen összeg 37—40 holdra osztva soknak tetszett, de azon kilátás által, hogy a tovább folytatás a holdankénti kiadásokat apasztani fogja, elhatároztam magamat a mivelet megtételére, és a munkálatot 1889 tavaszán — április első napjaiban — megkezdtem. A mintegy 400 köbméter föld kiemelése, feltöltése és gyepszelés sok munkást igényelt és csak $\frac{2}{3}$ át tudván átáljában (szakmányban) biztosítani, az $\frac{1}{3}$ -ad rész napszamosok által eszközöltetett.

E miatt a költség tetemesen emelkedett, ugy hogy midőn 6 hét alatt minden készen volt, kiadásaim 1568 frtra mentek fel. Ebben azonban a 45 napi rétmesteri díjak, minden e mivelethez szükséges eszközök, a 17 zsiliphez saját erdőből szállított fa, annak fuvara, és a föld elhordására felhasznált saját fogataim fuvar értéke is benne foglaltatik, ugyszintén az akkor azonnal beeresztett viz által, a laza, kavicsos talaj miatt történt omlásos hely újabb helyreállítása.

Megvallom, ezen összeg magassága, nemkülönben az 1889-ik évben eszközölt öntözések alkalmával a víznek, a talaj kavicsos volta, valamint vakond és egér furások miatti átszűrődése, s az ez által okozott folytonos kiadások, némileg lehangoló hatással voltak, és csupán a kulturmérnöki személyzet előzékeiny, biztató szavai, hogy az 1—2 év alatt megállapodik és többet nem okozand költség, hatottak reám vigasztalólag. De most már a harmadik év multa után, köszönettel vagyok eltelve a biztatások miatt, mert az eredmény fényesen igazolta a szakértők jóslatát, s még azt is tartozom az igazság kedvéért felemlíteni, hogy a fenti összegben a Szamos folyónak egy helyen a gát alatti átmetszésének költsége is benne van, a mi az eredeti költségvetésben nem foglaltatott benne, de a rét terület és a Szamos melletti körtöltés védelme miatt, meg kellett tétetni.

Az 1889-ik évben tavaszi májusi viz alá vétel, a széna behordása utáni viz adás, és az összeg tett öntözési mivelet 63 frtot tevő napszám munkát igényelt.

Az 1890-ik évi már csak 41 frt kiadást okozott, 1891-ben pedig már egészen megülepített töltések lévén, csak 19 frtig való napszám munka kivántatott, ugy hogy ezekből folyólag állíthatom, hogy az évenkénti és kezelési, napszám kiadás nem tehető többre, mint 30 frtra. Ha ehez még a zsilipek javítására, idővel újítására is még évi 20 frtot számítok, és a befektetett tőkének $8\frac{1}{2}\%$ -tőli kamatját is felszámítom, akkor is az évi teher 175 frtra megyen. Ezen teher már eddig is jól kiizette magát, és folytatás esetében, miután a főárok már megvan, még jobban ki fogja fizetni, mert csak a sarju termési többlet holdanként mintegy 2—3 métermázsára számítva, ez megvan fizetve. A széna termésnél is felvehető 1—2 métermázsra termési többlet, viszonyitva a mellette levő hasonló, de öntözetlen területhez. Leghathatósága bizonyíték azonban, hogy ezen öntözött területeket már 1890. és 1891-ben is kivették $\frac{3}{4}$ -én a szénát és a sarjut, és a részem általam lévén beszállítva, még a feljül adott munka értékben mintegy 40—50 frtot fizettek. Továbbá a sarju lekaszását jókor eszközölvén, szeptember végén és október elején egy dús sarju legelőt adott. Ez évben pedig, hogy a letakarítás gyorsabban mehessen s esetleg egy másodszeri sarju kaszálást is tehessek, már részibe sem adtam, hanem magam szándékszom kezelteni.

Ezek után szivesen ajánlkozom gazdátársaimnak, a helyszínén megmutatni a rétet és a kiknek hasonló fekvésű réteik vannak, ott személyesen annak jószágáról meggyőződven, a követésére biztatni.

Általában a kulturmérnöki intézmény jótékony hatása elismerendő és annak tanácsa többször kikérendő, mint azt mi eddig tettük. Az elmúlt évben is egy trágya telep tervezése, munkálatának vezetése s szóval kivitele, nálam ezt nagyon igazolta.

Szabó József.

A répa szaporítása magvetés nélkül.

Nowoczek András kimerítő kísérletei alapján a Sächsische Landw. Zeitung-ban a répa szaporításának mag nélkül való módját ismerteti. Hogy a répának ezen szaporítási módját ez ideig még nem kísérelték meg, annak oka egyedül abban rejlik, hogy a répa látszólag nem bír oly szervekkel, melyek dugványozásra alkalmasak volnának. Igen könnyű azonban a répából is dugványokat csinálni, ha ugyanis a répa fejét a kiszedés után több helyütt bemetszük, akkor téli eltartása alatt a járulékos rügyekből 15—20 lombhajtás keletkezik, melyeket közönségesen a répa kihajtásának kifejezésével illetünk.

Hogy ha ezeket a lombhajtásokat a répától kevés husos részzel leválasztjuk, úgy ezek kedvező körülmények között önálló, többke-revsévé vastag gyökerű növényekké fejlődnek. Nowoczek az ilyen dugványokat május közepén ültette el. A dugványok begyökereszése eleintén nem akart sikerülni és pedig azért, mivel a husos rész metszési lapjai rothadásnak indultak és mindenféle rovarok nagyon ellepték. A dugványok azonban rögtön meggyökeresedtek, mihelyt a rothadás faszénpor alkalmazása által lehetlenné tétetett.

A faszénpor egyrészt a szaporító ágy homokja alá helyeztetett el, másrészt pedig a metszési lapokat hintette vele. Ha azonban a szaporítás a szabadban történne a szántóföldön, úgy elegendő, ha csak a répadugványok metszési lapjai hintetnek be a faszénporral.

A szaporító ágyban meggyökeresedett répadugványok áprilisban a szabadba kiültetve, őszig 6—8 czm. átmérőjű vastag répákra fejlődnek és ezek a répák cukorgyártási célokra is igen alkalmasak volnának, csak az képezi akadályát ennek, hogy a dugványokból nőtt répák gyökerzete nagyon elágazó, mint a czelleré, s így a répavágóra válnának veszedelmessé, az összefonódott gyökerekben esetleg megakadó kavicsok által, cukortartalmuk azonban tökéletesen megegyezik az eredeti répáéval, melyből a dugványok készültek.

Ez eljárásnak épen ebben fekszik főelőnye, mert ez által a répa cukortartalmát az utódra biztosan átvivén, a répatenyésztésnél a mag által való szaporítás esetlegeségei az első generációnál tökéletesen ki lévén zárva, az ezen répa után nyert mag biztosan örökli az eredeti répa jó tulajdonságait. Természetesen ezen eljárással, mely elvégre is bizonyos mértékig természetellenes, tulságba menni nem szabad, hanem csak időnkint fölváltva magnemesítéssel és ekkor megfelelő alkalmazásban a cukorrépa nemesítésére nézve fölülte nagy jelentőségű. E—s

A nemes gyümölcsfa gyári elsza- porításának ismertetése.

Hogy a gyümölcsfák gallyai igényeiknek teljesen megfelelő körülmények között dugvány útján meggyökeresíthetők, épen nem újság, ám a gyakorlati életben még sem használtatik ezen szaporítási mód, mert oly szakadatlanul figyelmes gondviselést kíván, mely költségesebb, mint a magvetés és ojtás útján való szokásos tenyésztés. Van azonban egy harmadik módja is, mely daczára azon körülménynek, hogy a gyümölcs-gallyak meggyökeresedő képessége ismeretes: mindazáltal tudomra nincs oly fatenyésztési czég, mely gyökerestől nemessé alkotott anyafákat birna felmutatni telepén, vagy hasonlókat bocsátana eladás végett forgalomba. Pedig én ennek felettébb nagy horderőt tulajdonitok, olyat, mely e téren korszakot alkotni van hivatva; miért? a negyedik és ötödik pontban adom elő.

1. Az alacsonyan, egészen szabályosan ojtott csemetét is érheti oly veszély, melynek következtében megszünt ojtvány lenni, ugyanis: egészen alant, a nemesítés helyén ostornyélnak vágatik egy pajzán kéz által, — földje megmunkálása közben vigyázatlanságból ásó vagy kapa által sértetik meg, — elemi csapás, pl. szél vagy épen nyulrágás következtében a nemesített rész

elveszti életerejét, s csak vadja képes új hatásokat növelni, vagy az sem; teljesen hasonló eset következik be, ha a kövér talajban buján növekedett csemete sovány talajba jut; avagy hivatkozam-e boldog emlékü Bakule Márton ur idejére! Többen lesznek e sorok olvasói között, kik e tapasztalást személyesen tették.

2. Gyümölcsfa nemeink közül a csontárok alvó gallyal ojtva nehezebben fogamzanak; eper-szeder még inkább, s azon felül e két utóbbi, sőt a kajszi és őszi barack is fiatalabb korokban az elfagyás veszélyének gyakorta kitétetvük; ellenben a döntés útján meggyökeresített nemes galy — önmagából alkotván gyökereit — bármely veszély érje is, minden megmaradott izében nemes marad.

3. Előnyt képez a döntés útján való elsza-
porítás minden más egyéb ojtási módok felett még azért is, mert sokkal könnyebb és olcsóbb jó bujtó embert kell számban és időben felfogadni, mint jó ojtót; továbbá ugyanazon idő alatt kétszer annyi bujtást képes valaki elkészíteni, mint ojtani, s végül, mert az elkészült döntésből harmada százalék sem marad el, mint az ojtásból.

4. E pont a leglényegesebb s a legnagyobb súlyt arra helyezem, miszerint a meggy és szilva-azon tulajdonsággal bírván, hogy felszinen kuszó gyökereiből akácz módjára gyöksarjakkal lepi el a földet, melyeket a gyakorlati életben rendszeren susnyóknak nevezünk, de melyek kivétel nélkül mindig azon fokán állnak a nemes-ségnek, a mily foku nemességgel bír — nem ám a törzs vagy korona, de maga a gyökér; és ez oly természetes, a minő igaz. Már most ki vonná kétségbe, hogy városunkban a gyümölcsfa tenyésztés körül annyi buzgalommal fáradozó polgártársaink évenként 30—40 ezer ilyen gyöksarjából fejlődött, alanynak alkalmas meggy és szilva csemetét hordanak a piacra, melyeknek anyafái ha gyökerestől nemessé alkotottak lettenek volna, a kiszédési fáradságon túl teljesen ingyen ugyancsak 30—40 ezer darab nem susnyó, de teljesen nemes csemetévé válandottak! Ha már most tekintetbe vesszük, miszerint ezen állítólagos 30—40 ezer szám csak felét képezi az így fejlődött vad csemetéknek, mert a másik fele a tulajdonos által részint beojtásra, részint kiültetésre fordított, akkor 60—80 ezerre rug, melyeknek darabját ha csak 10 krjával számítjuk is értéke-sebbnek, 6—8 ezer frtot tenne ki évenként, mely oly tekintélyes összeg, hogy megérdemli a róla való gondoskodást, annyival is inkább, mert szinte tekintélyes összeget képezne azon haszon-szaporulat is, mely az így létrejött nemes csemeték terméséből folyne be.

5. Az ezen pontban elmondandókra nézve — úgy az olvasó közönség iránt viseltető tiszteletemnél fogva, valamint saját személyemre vonatkozó következetesség tekintetében — ki kell nyilatkoztatnom, miszerint gyökerestől nemessé alkotott már termő gyümölcsfával mai nap még nem bírok, s így ez még nem gyakorlati tapasztalaton alapuló igazság, de a logika, az észtan szabályaiból a legsarkalatosabb következtetéssel merített vélelem. Ugyanis:

Alkalmazzuk az ismert ojtási módzatok bármelyikét, melynél fogva a megörökítendő válfaj ágacskaát, avagy csak szemét a megnemesítendő alanyhoz akként, illesztjük oda, hogy az ott önálló életet nyerjen és folytasson: nemesítésnek nevezjük és igen helyesen, — ámde ez csak félnemesítés, mindaddig, míg annak gyökerei is hasonlólag nemessé nem alkotottak; erre pedig valamint legalkalmasabb eljárásnak a döntés mutatkozik, ép úgy annak megítélésére, hogy a gyökér megnemesítése szolgáltat e előnyt és mily fokot: illetékes bíró csakis a tapasztalás lehetővé, keresnünk kell és pedig elodázhatatlanul!

Felsorolván a döntés előnyeit, magát a műveletet adom elő, és pedig: a döntésre szánt fának szabad térségen kell állnia, a szőlő sorai között épen nem állhat mert nemcsak a szőlőben okoznánk nevezetes kárt, de maga a munkálat is felettébb meg volna nehezítve; továbbá döntésre legalkalmasab a fa 4 éves korától 7-ig.

A fiatalabb ugyanis kisebbszertű koronával bírván, kevés szaporulatot adna, az idősebb ellenben úgy gyökerében, mint törzse és koronát képző ágaiban elvesztvén hajlékonyságát, nehezen kezelhető. Ha van készletben olyan nemes gyümölcsfánk, minőt eldönteni óhajtunk, következőleg járunk el: ősszel vagy tavasszal a fa gyökere fölött egy méternyi körben (ha idősebb a fa, a kör is jobb, ha nagyobb) a földet ásó, kapa segítségével eltávolítjuk, mintegy meghámozzuk mindaddig, míg a fa gyökerei látszatra nem jönnek; ez megtörténvén, félkörben a gödör külső szélénél minden gyökeret elmeteszünk; ha a művelet alá vett fának orsó vagy karógyöke nincs, úgy a legtöbb esetben ezen félkörű gyökérelvágással is már dönthetővé válik, ha azonban karógyökere is van és nem engedi magát lefektetni, akkor ezt is elvágjuk és lehajlítjuk azon irányban, a hol a gyökerek épségben hagyattak. Ezen lehajlítás első ízben csak arra való, hogy lássuk, mekkora gödörre van szükségünk, hogy a művelet alá vett fa törzsét és koronáját az épségben hagyott gyökerek fölött és irányában lehajlítva, a szükséghez képest megnagyobbítandó gödörbe beletemetethessük; ha ezen kísérletből kitünik, hogy gödrünk a czélba vett fa koronáját befogadja, valószággal bele fektetjük azt. Hogy egy fa után hány önálló példányt nyerünk; ez függ a korona nagyságától is, de főleg annak alakjától; — ha felettébb sűrű a korona, meg kell azt ritkítani, mert a sűrűen meghagyott gallyak kevésbé fejlődhetnek ki, amit a réven nyernénk, azt a vámon úgy is elveszítjük. Egy fa után elegendő, ha 50 drbot készítünk. Ezeket előre bocsátva, a művelet nagyon rövid és egyszerű, minden gyakorlott szőlőbujtó ember jól elvégzi ezt a következő utasítás után. Ugyanis, megásva levén a gödör, belefektetve a fa törzse és megritkított koronája, a hány külön álló olyan gallyal bir a korona, melynek érett szemei az egy lábnyi hosszúságot megütik, ugyanannyi önálló meggyökereszendő nemes csemetéhez jutni van biztos kilátásunk, mert alig van egyéb hátra, mint a lefektetett korona ágait lehetőségig szabályos távolságra beosztva elhelyezni s rétegenként földdel mindaddig feltöltögetni, míg az egy éves gallyakhoz nem érünk, melyeket már most függőleges állásba helyezünk, — ügyelvén, hogy azok legalább 7—8 hüvelyknyire a föld alá kerüljenek, mert kevesebb mélységben a föld kiszáradása következtében gyökérre nem vergődhetnének. Ez is megtörténvén, a földből kiálló 1 éves gallyakat két érett szemre visszametszük; a földet egyenletesen, vízszines irányban elegyengetjük, a fa megindultával ezen meghagyott két szem egyikét is elvágjuk, hogy az erő egy szembe hatván, annál erősebb hajtást nyerhessünk. Hogy az ekként elkészített gyümölcsfa bányát minden gától folyvást tisztán tartani szükséges, magától értetődik.

Mint hogy pedig minden ily műveletet egyszerű látásból sokkal hibebben elsajátít az ember, mint akár 10-szeri olvasásból, s azon felül ohajt is meggyőződést szerezni, ha vajjon gyökérre vergődnek-e az így lebujtott gallyak: szükségesnek tartottam az itt leírtakat élő szóval előadni és ezen uton gyökereitől nemessé alkotott különemű gyümölcsfa csemetéimből (eper, szeder, kajszi és üvegmeggy) egy-egy példányt természetben felmutatni, a mi mult hó 18-án d. u. 5 órakor Lóth István ur nagy termében, a „Népkör“ szokásos gyűlhelyén, csekély számú közönség előtt meg is történt. — Egyttal van szerencsém értesíteni a t. olvasó közönséget, miszerint f. évi jan. 5-én Budapesten megfordulván, Mauthner Ödön ur magkereskedésében (Andrást ut) 1 drb 2 éves ily módon meggyökeresített üveg meggyfát tettem le bizomány képen; szives igéretét bírom, hogy az érdeklődő feleknek szíves készséggel felmutatandja.

Kecskeméten, 1892. január.

Simonyi György,
kereskedelmi házonkertész.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet állatnyésztési és kiállítási szakosztályának végrehajtó bizottsága Kolozsvárt 1892. évi márczius hó 14-én ülést tartott szakosztályi alelnök Sigmond Dezső elnöklete alatt Jegyzett Sz. Szakáts Péter egyll. titkár.

Jelenvoltak: Szabó József, báró Bánffy Ernő, báró Jósika Gábor, Jakab László, Magyary Géza, Sárosy Pál, dr. Szentkirályi Ákos.

Olvastatott a mult ülés jegyzőkönyve. — Tudomásul vétetvén, a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkéretnek Magyary Géza és Jakab László tagtársak.

Elnöklő Sigmond Dezső a felolvasott jegyzőkönyv kapcsán, minthogy annak utolsó pontja a kiállításnak a folyó évben való megtartásáról intézkedik, emlékezetbe hívja, hogy a millenium alkalmával tartandó országos kiállításról szóló törvény ugy intézkedik, hogy azelőtt kiállítások nem tarthatók, miért is indítványozza, hogy ez iránt az illetékes miniszteriumhoz tétetnek fölterjesztés, nehogy a kiállításunk megtartása elé esetleg akadály gördíthessék, habár hihető, hogy az állatkiállítások tilalmazva nincsenek.

— A hivatkozott törvényben utánnézendő, hogy a kiállítások tartása iránt miként intézkedik és az illetékes miniszteriumhoz ez ügyben fölterjesztés teendő.

Egyletünk igazgató választmánya jegyzőkönyvi határozathat tudatja, hogy a szakosztálynak, a földmívelési ministerium által állatnyésztési egyletek létesítése iránt ide intézett leiratára vonatkozó megállapodásait szintén magáévá teszi s annak a kormányt illető része illetékes helyre fölterjesztetik egyrészt; másrészt pedig kívánatosnak tartatik, hogy kezdetnek a kolozsvári kiscgazdák körében „Szarvasmarha tenyésztési egylet” alakíttassék, melynek létesítési költségeire az egylet részéről 100 frtot megszavazott s egyuttal felkéri a szakosztályt, hogy ezen ügyet a maga részéről is anyagilag szintén támogatni és további intézkedéseivel kivitelre juttatni sziveskedjék.

— Az igazgató választmány határozata örömmel vétetik tudomásul s ehez a szakosztály is készséggel hozzájárulván, a kolozsvári kiscgazdák körében létesítendő szarvasmarha tenyésztési egylet alakítási költségeire a maga részéről is 100 frtot megszavaz. Az egylet megalkotását is elvállalván, erre nézve ugy intézkedik, hogy az ügyszemélyi és dologi részének vitelére fölkéri Jakab László urat, mint mozgató erőt és a rendelkezésre álló összegből javadalmazására 100 frtot megszavaz, a másik 100 frt pedig a költségekre fordítatik. Végre pedig dr. Szentkirályi Ákos, Sárosy Pál és a titkárból álló bizottság küldetik ki, felkérve, hogy teljesen önálló eljárásával s a 100 frt erejéig terjedhető költségekkel, — Jakab László ur is a bizottsággal működven — az ügyet juttassa megoldásra.

Titkár indítványozza, miszerint a folyó évben tartandó kiállítás jutalomdíjainak kiutalványozása végett tétetnek fölterjesztés a miniszteriumhoz.

Határozatba megy, hogy a mult évben e célra adott összegek és pedig a löverseny-alapból 4000 frank, továbbá 3000 frt és a használati lovak díjazására 1000 frt a nm. földmívelési miniszteriumtól a folyó évre is kérelmeztessek, fölkérve gr. Bánffy György szakosztályi elnök ur ő méltósága, hogy a kérvényeket személyesen benyújtani sziveskedjék; melylyel az ülés véget ért.

Rövid szakközlemény.

— A földszinü magvak u. m. murek, petrezselyem stb. vetése gyakran igen egyenlőtlen, mert az ember nem látván jól a földszinü magot, egy helyre többet, másik helyre kevesebbet vet; sőt üres sorokat is hagyhat. Ezt megakadályozandó, czélszerű a magvakat kréta-

porral jól összkeverni, mi által fehér színűekké válnak ugy annyira, hogy minden egyes elvetett szem látható lesz. Igy aztán ritkábban is vetetünk, a mi előnyösebb is, mert sürűbb vetés után a csomóban nőtt palánták egyelése egyrészt kellemetlen munkát okoz, másrészt pedig az egyelés által a meghagyandó palánták helyzetükből kimozdítatnak, a mit nem igen köszönnék meg. A magot ne vessük mélyre, inkább sekélyebben, mert míg a 2—3 cm. mélyen elvetett mag csirája a föld felszínére vergődik, addig a sekélyen vetetté már nagy haladást tehet a növekedésben.

— Milyen trágyát kell alkalmaznunk a gyümölcsfák trágyázására? Mikor kell a trágyázást eszközölni? Minden gyümölcsfa következő tápláló anyagokat veszi fel a talajból: kalium 35.68, nátrium 26.9, mész 4.8, magnézia 8.75, vasoxyd 1.40, vilsav 13.5, kénsav 4.32, tiszta hamu 1.44%. Natrium, magnézia, vas- és kavasav pedig mindig elegendő mennyiségben fordulnak elő a talajban. Mész ugyan némely talajban hiányozni szokott; de ennek pótlása a földnek külön ezzel való javítása által nem ajánlatos, mivel a mész általában nem kedvelt alkotórésze a gyümölcsnek, s ez csak nyer becsében, ha minél kevesebbet tartalmaz abból. E szerint a talajjavításra mulhatlanul szükséges a kalium, vil- és kénsav. Mitsem változtat a dolgon az, hogy a fától leveleinek évenkénti lehullása által anyagok vonatnak el, mert a fő alkotórészt képező anyag (Cellulosa) kívül főleg kalium az, a mit a száraz levél tartalmaz. A trágyázásnál mindenekelőtt arra kell figyelemmel lenni, hogy az a gyökereket és főleg a fiatalabbakat egészen befedje, vagyis hogy a trágyát a fakoronájának megfelelő körben hozzuk jó mélyen a föld alá. Ugyanazon eredményt erjük el egyébiránt akkor is, ha a fatörzs körül megfelelő távolságban több, fél méternyi mélységű gödröt furunk s azokba helyezzük el a trágyát. Ezen furás helyett, bár költségesebb, de a későbbi időre való tekintettel igen előnyös még a következő módszer is. t. i. fél méter hosszúságú cserépcöveket fektetünk a földbe, s azokat felül gyepvel befedjük. Ily módon nemcsak könnyű a trágyázás, hanem a talaj nedvességi foka is könnyen szabályozható. Nagy szárazság idején, vagy ha száraz alrteggel van dolgunk, a csöveken keresztül vizet vezetünk a talajba. Ha ellenben azt akarjuk, hogy hosszabb esőzések után a talaj kissé kiszáradjon, akkor egyszerűen a csövet befedő gyepdarabot levezszük és a beható levegő a kívánt hatást elő fogja idézni. Ha a rügyek fejlődését elősegíteni akarjuk, akkor már tavasz elején kell, a trágyalocsolást megkezdeni s azt 2 vagy 3 heti időközökben ismételni. Gyümölcsképződés idején hasznos még a fát utólag is megtrágyázni. Ez által a fiatal gyümölcsnek táplálék hiányában bekövetkező lehullását elhárítjuk. Cs. L.

— Az intenzív trágyázás hatása. Arra nézve, hogy mily nagy terméseket lehet elérni bőséges trágyázással, jó és kellő mívelésben részesülő talajon, sok példát lehet felhozni. A kitünően mivelt és gazdagon trágyázott szászországi czukorgyári gazdaságokban egy hektár területről átlagosan 45—50 hektoliter gabonát (egy kataszteri holdra 25—28.5 hektolitert) számitanak. Ugyanekkora terméseket számitanak Seeland szigetén és Schleswig-Holstein jobb gazdaságaiban, Oldenburgban stb. vidékeken s mindent elkövetnek, hogy a talajt intenzíve kihasználják. Mindenütt ez a jelszó: „a földnek többet kell teremnie, mert tönkre jutunk.” Ha a földbirtokosokat kérdezzük, hogy az a sok pénz, a mit műtrágya-alakban a földre szórnak, megtérül-e a fokozódó termésben? majd mindenütt az a válasz: a trágya ára bőségesen megtérül s jövőre még sokkal több műtrágyát fogunk alkalmazni. Németország vidékein nemcsak arra törekednek, hogy maximális terméseket produkáljanak, de arra is, hogy a termések számát szaporítsák. Ez okból, ha csak a talaj fizikai állapota megengedi, a talajt nem hagyják ugarul vagy parlagon, különös sulyt fektetnek a köztes vetevényre, főleg takarmányneműk és takarmány keverékekre. Ezt nagyban elősegíti a könnyen oldható trágyaszerek alkalmazása, mely a talaj-

nak gyorsan új erőt ad s arra képesíti, hogy a rendelkezésére álló rövid idő alatt kielégítő másodtermést adjon. A ki ezen vidékeket beutazza, látnia kell szomszédaink hangyaszorgalmát s azok nagy sikerét ugy a termés mennyisége, mint annak megkettőzése érdekében s így nekünk sem szabad mögöttük elmaradnunk, ha boldogulni akarunk. A műtrágyák, hazánk több vidékén is igen nagy előnnyel alkalmazhatók s nagyon kifizetik magukat, ha azok alkalmazása tekintetében okszerűen járunk el.

Vegyes közlemények.

— A vetések állása és a mezőgazdasági állapot Erdélyben — márcz. 19-ig bezárólag, a hivatalos jelentések szerint következő. Az őszi vetések szabadon állanak a legtöbb helyen, mert a legutóbbi napokban beállott enyhe tavaszi idő a havat nagy részben elolvasztotta; a vetések java része jól telt, s üde zöld színű, csak Csik, Szeben és Szolnok-Doboka vármegyék némely részein szenvedtek több-kevesebb kárt a fagyoktól. A gazdasági munkálatok nem állnak mindenütt a legkielégítőbben; a kedvezőtlen havas-esős időjárás miatt a tavaszi szántás-vetési munkálatokkal elkéstek, sőt ez még most sem mindenütt folytatható, mert a túlsok nedvesség miatt a föld igen lágy. Itt-ott kerti és szőlőmunkával foglalkoznak. Takarmány-készlet dolgában elég jól áll még országgrészünk, csak Alsó-Fehér és Háromszék vármegyék egyes pontjain panaszokodnak takarmányhiányról.

— A mezőgazdasági érdekképviselet szervezésének kérdése, melyet április hó 4-ikén tárgyal a gr. Deseffy Aurél elnöklete és br. Bánffy Dezső alelnöklete alatt álló szövetségbe lépett gazdasági egyesületek nagy gyűlése, széles körben keltett nagy érdeklődést. Az erdélyi, a vas- és a pestmegyei gazdasági egyesületek külön véleményét adtak be a nagy gyűlésnek és közgazdasági életünk több jelese jelentette be már a végrehajtó bizottságnál, hogy a vitában élénk részt óhajt venni.

— Az előadói javaslat az érdekképviseletet teljesen a szabad társulás eszméje szerint kívánja szervezni, s az új szervezetek legbiztosabb alapjául a már meglevő s az országigen sok részén szép eredménnyel működő gazdasági egyesületeket ajánlja, valemint, hogy az alakulandó egyesületek részére törvényileg egyöntetű alapszabály állíttassék meg. Az érdekképviselet főszülya a megyei gazdasági egyesületekre helyeztessek, melyek önálló hatáskörrel működneek és fokozatosan s felügyeletük alatt alakítanak meg a járási s községi gazdaköröket. — A megyei egyesületek az országos gazdasági egyesületekben bírnák azt a kapcsot, a mely egyöntetű eljárások biztosítása érdekében kívánatosnak mutatkozik. Az egyesületek fel volnának több tisztán mezőgazdasági kérdésben az autonóm intézkedési joggal ruházva, a közigazgatás főbb hivatalnokai hivatalból volnának tagjai, viszont képviselhetnék magukat a közigazgatásban is, melynek, bárhogyan váljon is el a reformjavaslatok sorsa, az újalkotásnál kell egy a mezőgazdasági ügyek szolgálatában álló részzsel bírnia. A gazdasági egyesületek a befolyó tagdíjak és az 1% földadóval egyenlő nagy s törvényileg biztosított állami subvenczióban bírnák anyagi fennállásuk biztosítékát.

— Az erdélyi gazdasági egylet szintén a teljesen szabad társulást tekinti az érdekképviselet alapvetőjéül legcélszerűbbnek, a mint az a lapunk elején egész terjedelmében közölt külön véleményéből kitetszik; melyet épen azért itt bővebben nem részletezünk.

— A pestmegyei gazdasági egylet a kényszertársulás mellett tör lándzsát. Községi gazdatanácsokat akar szervezni, a melyek mindenike egy tagot választana a járási tanácsba, mely maga állítaná elnökét, alelnöke (igazgatója) pedig a járási főszolgabíró volna. Minden járási tanács egy, s ezekkel egyenlő számú tagot választana a megyei bizottság a megyei gazdasági kamarába, melynek hivatalból volnának tagjai a

megyei közigazgatás főbb képviselői is. A létező gazdasági egyesület megszűnne s vagyona a kamarának adatná át...

Máday Izidor külön véleménye a földművelési miniszter tervét fogadja el. mely megyénkét a megyei bizottság által választott gazdatanácsokban kívánja szervezni...

A vas megyei gazdasági egyesület vármegyei mezőgazdasági bizottságot ajánl. ugyancsak a földművelési miniszter tervének elfogadása és a gazdasági egyesületek meghagyásával...

A szövetséges nagy gyűlés tanácskozására meghívták az ország összes gazdasági egyesületei, s szavazó joggal mindenik 2 tagot küldhet a nagy gyűlésre...

A papiros mint építő-anyag. Észak-Németország egyik legnagyobb épülete — mint az Oest. Forst-Zeitung írja — Hamburgban egy nemrég befejezett új szálloda...

Mit vessünk kifagyott repce helyett? Kifagyott repce vetésének pótlására első sorban, mint hasonló igényekkel bíró növény...

Hideg következtében zavarossá vált vörös borok kezelése. A hőmérsék csökkenésével gyakran lépést-tart vörös boraink megzavarodása...

Kedvezmény adás. A földművelésügyi min. kir. minister, egyetértőleg a kir. pénzügy és kereskedelmi ministerekkel...

Építő anyagok fagy ellenállási képességének kipróbálása. A helyett, hogy, mint rendszeren szokták, a kipróbálandó anyagot vízbe tesztjük...

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonátözsde. Legújabb jelentés. Buza üzlet Iránya nyugodt. Buza 75-80 kg. 9 forint 65 kr. 10frt 25 Rozs 70-72 kg. 9 frt 9-20 kr. — Árpa 60-66 kg. 5 frt 90 kr — 8 frt 10 kr. — Zab 39-41 kg. 5 frt 90 kr — 6 frt 20 kr. Tengeri 73-75 kg. 5 frt 25 kr. — 5 frt 30 kr.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda” számára). E jelentésemet pár szóba lehetne foglalni, kevés kivétel minden magféléből. Vöröshere megbízható minőségű vajmi szűken van már a látható készletek mindjára itt a fővárosban van elhelyezve...

A következő jegyzések nyers vagyis tisztítatlan áruért 100 kilónként Budapesten értendők.

Table listing prices for various agricultural products like Lóhere, Luczerna, Biborhere, Rétihere, Raltaczim, Tavaszi búkköny, Muharmag, Lenmag, Kendermag.

N.-Várad márcz. 26. Tiszta buza 9 frt 20 kr. Elegy buza 8 frt 40 kr. Rozs 8 frt 40 kr. Árpa 5 frt 20 kr. Zab 5 frt 40 kr. Törökbuza 4 frt 80 kr. hlként. Széna kötetlen 3 frt. Alomszalma 1 frt 60 kr. mmként. Marhahus 56 kr. kg.

Kolozsvár. 1892. márcz. 24-én. Tiszta buza 8 frt 50 kr - 9 frt. 20 kr. Rozs 7 frt 70 kr. — 7 frt 80 kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. — 4 frt 85 kr. Zab 4 frt 80 kr. — 5 frt — 1 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mmként Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

(Árak krajczárookban)

Table showing prices for various crops in different regions like Brassó, Csíkszereda, Deés, Dicső-Szent-Márton, Erzsébet-város, Fogaras, Gy.-Szent-Miklós.

Table showing prices for various crops in different regions like Gy.-Fehérvár, Kézdi-Vásárhely, Maros-Vásárhely, Medgyes, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Segesvár.

Table with columns: A piaczi czikkek, Mérték, Sepső-Szent-György, Szamosújvár, Szász-Régen, Szászváros, Székely-Udvarhely, Sz.-Somlyó, Torda. Lists prices for items like Tiszta buza, Elegy buza, Rozs, Árpa, Zab, Törökbuza, Széna, Alomszalma, Tűzifa, Marhahus, Márczius.

Állatvásárok.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Márcz. 18-án. Az e heti üzlet csendes volt.

Heti állatárak: magyar válogatott áru 320-380. klg. nehéz — 48 kr. 280-300 klg. nehéz 47-47 1/2 kr. Öreg 300 klg. tulai 45 1/2 - 46 1/2 kr. vidéki sertés 46 1/2 - 48 kr. Szerb 44 1/2 - 47 - kr. román kr. tiszta klkg. Páronként 45 klg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Debreczen. Heti állatvásár márcz. hó 15-én. (Eredeti tudósítás). Szarvasmarha felhajtott 980 drb.; eladatott 400 drb. Ló felhajtott 600 drb; eladatott 390. Sertés felhajtott 2600 drb; eladatott 1750 drb. Üzlet: lanyha.

Kolozsvár. Heti állatvásár márczius 23. 24. Szarvasmarha felhajtott m. e. 450 drb; eladatott 224 drb. Ló felhajtott m. e. 25 drb. eladatott 15 drb. Bányai felhajtott m. e. 15 drb, eladatott 6 drb. Sertés felhajtott m. e. 500 drb; eladatott 306 drb.

Mütrágyák.

(A magyar általános kénsav-, mütrágya- és vegyi ipar részvénytársaság jelentése az „Erdélyi Gazda” részére.)

A kereslet szuperfoszfátokban és kénsavak káliban a lefolyt héten is meglehetősen élénk volt. Előbbiek közül különösen az ammoniak szuperfoszfátot keresették fejtrágyául hibás őszi vetésekre, utóbbit pedig dohány és szőlő alá. Az árak jobbra változatlanok.

Mai jegyzések:

Csontliszt szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforsavval 1/2-1% légenyirtóval 5 frt 65-75 kr. ugyanaz 17-19% v. o. foszfor-savval, 1/2-1% légenyirtóval 6 frt 05-15 kr.

Ammoniak-szuperfoszfát 9-11% vízben oldh. foszfor-savval, 4-6% légenyirtó (ammoniak vagy salétrommal) 6 frt 50 kr.

Ásványi szuperfoszfátok 15-17% vízben oldható foszfor-savval 5 frt 30-35 kr.

Thomas-salak (foszfát liszt) : 7-19% foszfor-savval, 80% porfinomsággal 3 frt 25 kr; ugyanaz 18-20% foszfor-savval és 80% porfinomsággal 3 frt 35-40 kr.

Kénsav-ammoniak 22-24% ammoniakkal (20-20 1/2% légenyirtó) 13 frt 80 kr.

Kénsav-káli. 88-90% (K2SO4) tartalommal 11 frt 50 kr.; ugyanaz 94-96% (K2SO4) tartalommal 12 frt

Chili-Salétrom. Daczára a kedvező statisztikai helyzetnek a tavaszi szükséglet leszállítása után árhanatlanra lehet számítani. Mai ár 15-15 1/2% légenyirtóval szavatolása mellett 13 frt 10-15 kr.

Rézgálicz 250 kg. súlyú hordókban, egész kocsi- rakományok vételénél 22 frt, kisebb mennyiségben 24 frt. 100 kg.-onként.

Vasgálicz. Elsőrendű 4 frt, másodikrendű 3 frt csomagolást beleértve.

Az árak 100 kg-onként. zsákot bele értve, göngy-súlyt tiszta súlynak számítva bérmentve Budapest állomásra szállítva értendőek.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

Advertisement for 'Ingyen epermag.' (Free strawberry seeds) by Szegzárdon (Tolna vármegye) for free. Includes the text 'EPERFAMAGOT mindazoknak, kik ez iránt hozzá fordulnak.' and '47 (6-8)'

H I R D E T É S E K.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

részvénytársaság Kolozsvárt.

Alaptőke 400,000 frt.

Igazgatóság: Gr. Bethlen Gábor elnök, Br. Bánffy Dezső alelnök, Péterffy Zsigmond alelnök, Gr. Wass Béla, Lukács László orsz. képviselő, Horváth Gyula, Dr. Kiss Mór, Dedky Albert, Merza Lajos, Dalmai Géza, Dr. Weisz Miksa. **Felügyelő-bizottság:** Gr. Kornis Victor elnök, Szász Domokos, Gr. Bethlen Bálint, Sombory Lajos, Politzer Sigmund.

Földbirtokra és megyei székhelyen fekvő házakra, jelzálog törlesztési kölcsönt nyújt előnyös feltételek mellett. Főcél az erdélyi hitelviszonyok lehető legmesszebb menő racionális kielégítése s a viszonyok pontos ismerete alapján a kölcsönök gyors lebonyolítása az általában divó nehézkesség mellőzésével.

Elfogad **takarékbetéteket** 5% kamatozásra

Kibocsát 5%-os **zálogleveleket**, melyek óvadékképesek s mint ilyenek minden állami szállításhoz s katonai házasságoknál, valamint árvapénzek elhelyezésére kiválóan alkalmasak. Biztonságuknál fogva s a magas kamatlábot tekintve **legelőnyösebb tőkeelhelyezés.**

Bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Belszén-utca 3. sz. I. em. D. e. 9—1/2-ig.

3 (7—10)

Buday-fivérek szabó-üzlete Kolozsvárt.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses figyelmét a bel-monostoruteza Redout épületben levő

férfi szabó-üzletünkre

felhívni

Raktárunkon tartunk minden fajta bel- és külföldi szöveteket, mérték után készítünk pontos időre jótállás mellett Magyar és francia divat szerinti öltönyöket, salon, frakk, séta- és bármily előforduló egyenruhákat.

Több évi tapasztalatainkat Budapest és más nagyobb városokban szereve, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a kor igényeinek megfelelőleg a legdivatosabb szakmában vágó öltönyöket, úgy mint bármilyik hírneves üzletben, a legjutányosabb árban előállíthatunk.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel

Buday-fivérek,
szabó-mesterek Kolozsvárt

56 (1—10)

Üzlethelyiség bel-monostoruteza Redout épület.

Több rendbeli kiállításon kitüntetve.

Jótállás, pontosság és mérsékelt árak.

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig: spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli-, chilisalétrom, szarv- és csontliszteket szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10. 23 (13—52) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda:
Budapest. VI. váci-körut 31.

Bujánovics Sándor,
elnök.

Gazdasági-, konyhakerti- és virág-

M A G V A K

legjobb bevásárlási forrása

H A L D E K I G N Á C Z

magkereskedése

Károly-körut 9. sz. **BUDAPEST** Károly-körut 9. sz.

mert

1. ezen magkereskedés a m. kir. állami magvizsgáló állomással kötött szerződés értelmében köteles valamennyi magvait a nevezett állomás által megvizsgáltatni és csak a jónak talált magvakat van jogosítva áruba bocsátani; megbízhatósága tehát kétségtelen.

2. Az utóbbi időben a magkereskedések egymással mintegy versenyre keltek, az árjegyzékek minél díszesebb kiállításában, melyeknek roppant költségeit természetesen a fogyasztó közönség fizeti meg. Haldek magkereskedése azonban ezen versenyből magát kizárta, csak egyszerű árjegyzékeket bocsát ki és ezeket is csak kívánatra küldi el, mi által tetemes összeget takarít meg, mely megtakarítást az árak leszállítására használja föl úgy, hogy dacára a legkitünőbb minőségnek, nála a

gazdasági magvak 5—10%-kal,

konyhakerti és virágmagvak 10—20%-kal olcsóbban kaphatók, mint bármely más magkereskedésben. 30. (10—x)

Tárczay István Petrovoszello-i Uradalma.

Petrovoszello 1781. június 24-én.

Tekintetes Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest

Igen szívesen hozom tudomására, hogy az Öntől vett heremag kiváló szépen kelt és gyönyörűen fejlődik; össze sem lehet hasonlítani az előbbi vetéssel. Kiváló tisztelettel Tárczay István.

Istvánfalvi földmives és kertész iskola.

Istvánfalva, 1891. június 10-én

Tekintetes Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest.

Az istvánfalvi földmives és kertész iskola részére vett és Uraságod által küldött különféle gazdasági magvakkal, azoknak tisztaságát és csiraképességét tekintve teljesen meg vagyok elégedve. Tisztelettel Pethő Miklós igazgató.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik.

Kisebb összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjel-nésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Pécs, N.-Kőrös, Berlin nagy arany érmek.

Lóhermag, bármely kis mennyiségben is állami ólomzár alatt 100 kiló 68 frt; 5 kilós postacsomag 3 1/2 frt.

Mák, francia zárttoku, kék 100 kiló 40 frt; 5 kilós postacsomag 2 frt. Mezei komócsin tűmag

nedves északos területek hasznosítására 100 kiló 30 frt.

Fehér mustármag rendkívül gyors növéstű tápdus takarmány. főleg tehéneknek. 100 kilo 20 frt. Canada-zab, 100 kiló 8 frt.

Burgonya, Richter-féle Impetator, óriás és bőtermő e miatt Franciaországban felkapva, dacára német eredetének. 100 kiló

5 frt. Árak loco Alvincz vas. áll. számkostól számítvák és utánvétetnek

Nonplus ultra csemege-sajt 1/4 kilós díszesen csomagolt darabokban, Netto 4 kilós postacsomag 4 frt; 3 csomag 9 frt.

Groyi kövér sajt 4 1/2 kilós darab 3 frt; 100 kilós 60 frt. Míg a készlet tart megrendeléseket el fogad gróf Teleki Arvéd uradalmi

intézősége Drassón, Alsófehérmegyében (Erdély) országát mentén, vasút- és posta-állomással, malommal, korcsma-bérlettel, 700 holdnyi, három vagy hat évre haszonbérbe adó. Átvehető azonnal vagy

Haszonbérbe adó birtok!

Nagy-Galambfalván, Udvarhely-megyében (Erdély) országát mentén, vasút- és posta-állomással, malommal, korcsma-bérlettel, 700 holdnyi, három vagy hat évre haszonbérbe adó. Átvehető azonnal vagy

áprilisba. Bővebb feltételeket Nagy-Solymosi Koncz Armin gyógyszerész közöl Székely-Udvarhelyt.

Esetleg egy tapasztalt, nős gazdaságot elfogadtatik. 51 (4-5)

Nagyszemű besztekerzei kék szilva csemeték 1 1/2 -2 méter magasak 100 darab 10 frt, megrendelhetők az intézőségnél Báld, Kolozs megye. 57 (1-2)

Sz. 2703-891.

Pályázati hirdetmény.

Vizakna rendezett tanácsu városban az állatorvosi állás üresedésbe jövén, ennek választás utjánai betöltése céljából, Nemes Alsófehérmegye nagyságos kir. tanácsos alispánjának 12131/891. számú rendelete alapján pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 400 frt évi fizetés és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjjak.

Felhivatnak pályázni kívánók, hogy az 1888. évi VII. t. cz. 117. §-ában irt okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó év április hó 30-ig bezárólag alulirt tanácshoz adják be.

Vizakna, 1892. márczius hó 21-én,

a városi tanács

Szócs József,

polgármester.

55 (1-3)

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

22 14-52)

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai

Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti. 27 (1-x)

Könyomdája, Lithographiája

melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Előfizetéseket elfogad az „1848-49. Történelmi Lapokra.”

➡ Ara negyedévre 1 frt. ➡

MAUTHNER ÖDÖN magkereskedésében

Fő-üzlet:
Andrássy-út 23. sz.

BUDAPEST

Fiók-üzlet:
Koronaherczeg-utca 18. sz.

legkitünőbb magvak

szerezhetők be, melyek minderrütt a legmagasabb díjakkal lettek kiténtetve, u. m.:

1875. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1879. Nagyvárad 1-ső díj:
Első osztályu elismerő oklevél.
1881. Budapest 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1885. Budapest 1-ső díj:
Nagy kiállítási érem.

1886. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany oklevél.
1887. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1888 Nagy-Kőrös 1-ső díj:
Két nagy aranyérem.

1888. Pécs 1-ső díj:
Nagy díszoklevél.
1889. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1889. Brüsszel 1-ső díj:
Nagy aranyérem.
1889. Eszék 1-ső díj:
Nagy aranyérem.

1890. Budapest 1-ső díj:
Nagy arany egyesületi érem.
1890. Bécs két 1-ső díj:
2 nagy aranyérem.
1891. Budapest 1-ső díj:
Vénői aranyérem.
1891. Komárom: két 1-ső díj:
Nagy díszokl. Nagy aranyérem

48 (4-10)

➡ Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. ➡